

Snaha ospravedlniť samého seba

written by Drahoslav Vajda | 1. septembra 2024

Keď sa niekto pokúša ospravedlniť sám seba, vždy to robí v nádeji, že jeho ospravedlnenie (možno ako gesto dobrej vôle) bude prijaté osobou, ktorej sa ospravedľuje. No ako uvidíme v tomto zamyslení, ospravedľovať pred Bohom samého seba je niečo úplne iné.

A hľa, nejaký zákonník vstal a pokúšajúc ho povedal: Učiteľu, čo mám urobiť, aby som dedične obdržal večný život? A on mu povedal: Čo je napísané v zákone? Ako čítaš? A on odpovedal a riekol: Milovať budeš Pána, svojho Boha, z celého svojho srdca, z celej svojej duše, z celej svojej sily a z celej svojej mysle a svojho blížneho ako samého seba. A Ježiš mu povedal: Dobre si odpovedal, to čiň a budeš žiť. A on chcúc sám seba ospravedlniť, povedal Ježišovi: A kto je môj blížny?

Lukáš 10:25-29

V predošlom zamyslení (*Ako získať večný život*) sme sa tiež venovali tejto pasáži, keď sa postavil zákonník a Ježišovi položil otázku. Chcel vedieť, čo musí urobiť, aby zdedil večný život. Namiesto priamej odpovede na otázku mu však Pán v podstate povedal: „Nuž, ty si odborník na Mojžišov zákon, čo o tejto veci učí Biblia? Ty mi povedz, čo máš robiť, aby si získal večný život.“ Zákonník mu odpovedal citovaním dvoch veršov pochádzajúcich zo starozákonných kníh Deuteronomium a Levitikus. V týchto veršoch sa hovorí, že musíme Boha milovať celým svojím srdcom, celou svojou dušou, celou svojou silou, celou svojou myslou a zároveň máme milovať svojho blížneho ako seba samého. Keď zákonník docitoval tieto verše, Ježiš mu na to odpovedal: „Odpovedal si správne. To čiň a budeš žiť.“

V predošlom zamyslení sme sa sústredili na prvú časť odpovede, v ktorej je prikázané milovať Boha celým svojím bytím. Snažili sme sa poukázať na to, že je absolútne nemožné, aby niekto miloval Boha absolútne a neustále (týmto spôsobom), pretože všetci sme hriešnici. Na to, aby sme žili život dokonalej lásky k Bohu, je potrebný dokonalý človek. Potom sme pokračovali a videli sme, že na tejto zemi existoval len jeden dokonalý človek, Pán Ježiš Kristus – a jedine jeho láska k Otcovi bola absolútna. Vďaka svojej dokonalej a neochvejnej láske k nemu bol spôsobilý a mohol zastupovať hriešnych mužov a ženy, ako sme my – a teda byť nositeľom, zástupcom našich hriechov.

No aká bola reakcia tohto zákonníka, keď mu Ježiš povedal: „To čiň a budeš žiť.“? Zvolal vari: „Nie je predsa možné milovať Boha tak, ako to on požaduje. Veď nikdy nemôžem milovať Boha celým svojím bytím!“ ? Nie, svoju absolútnu neschopnosť činiť to, čo Boh požaduje, nepriznal. V skutočnosti úplne ignoroval prvú časť odpovede o potrebe dokonale milovať Boha. Možno vedel, že to nikdy nebude vedieť dosiahnuť, alebo bol možno taký arogantný, že si myslel, že milovať Boha takýmto spôsobom vôbec nie je problém. V každom prípade hneď prešiel k druhej časti odpovede na otázku „Čo musím robiť, aby som zdedil večný život?“ a to menovite k požiadavke milovať blížneho ako seba samého. Vo verši 29 čítame: „A on chcúc sám seba ospravedlniť, sa spýtal Ježiša: A kto je mojím blížnym?“ To, že chcel ospravedlniť samého seba, nasvedčuje, že hľadal spôsob, ako ukázať, že je schopný splniť Božie požiadavky – a teda získať, zaslúžiť si večný život. Akoby chcel povedať: „Povedz mi, čo znamená milovať blížneho a ja to urobím preto, aby som získal večný život.“

Tu bol muž, ktorý bol presvedčený o svojej schopnosti získať vstup do neba vlastným úsilím. Ale,

ako dúfam, uvidíme, že nikto nie je ďalej od získania večného života ako niekto, kto zmýšľa týmto spôsobom. Najprv si však povedzme, že postoj tohto zákonníka je dnes veľmi bežný. Skutočnosť, že sa snažíme ospravedlniť samých seba, je súčasťou hriešnej prirodzenosti, ktorou disponujeme všetci. Pamätáte si, čo sa stalo potom, čo Adam a Eva zhrešili v rajskej záhrade tým, že jedli zo zakázaného ovocia? Boh sa spýtal Adama: „Jedol si zo stromu, z ktorého som ti prikázal nejest?“ Adam mu na to odpovedal: „Žena, ktorú si mi dal, mi dala ovocie zo stromu, a tak som ho zjedol.“ Čo tým však v skutočnosti myslel, bolo: „Neobviňuj mňa, vina spočíva na žene, ktorú si mi dal ty.“ Potom sa Boh obrátil k Eve a spýtal sa: „Čo si to urobila?“ Eva odpovedala: „Had ma oklamal, nuž som jedla“. Inými slovami: „To je vina hada, nie moja.“ Obidvaja, Adam aj Eva odmietli priznať svoju vinu snažiac sa zvaliť vinu na niekoho iného. Inými slovami, chceli ospravedlniť samých seba zvalením viny na niekoho iného.

A toto odmietnutie priznať sa a tendencia zvalovať vinu na niekoho iného sú súčasťou padlej povahy, ktorú sme zdedili všetci. Môžeme obviňovať iných, svoje pomery, minulosť, dokonca okolnosti, no jediná vec, ktorú neznášame, je priznanie si viny. Keď ľudia čelia otázke, čo si myslia, ako sa im bude dariť, keď sa v súdny deň stretnú s Bohom, bežne povedia: „Nikdy som nikomu neublížil. Nikdy som nikoho nezabil ani neokradol. Snažím sa všetko robiť najlepšie, ako viem.“ Všimnime si, ako má človek vo zvyku používať osobné zámeno „ja“, aby ospravedlnil sám seba. Stále to je „ja, ja a ja“. Neustále sa snažíme ospravedlňovať samých seba. Niekto sa však môže spýtať: „Aký je s tým problém?“ Problém je v tom, že dokým sa budeme snažiť ospravedlňovať samých seba, nikdy nebudeme môcť získať večný život, pretože to, čo Boh vyžaduje, je dokonalá spravodlivosť, ktorú – ako sme už videli, nie sme schopní dosiahnuť sami. Vidíte, Boh od nás, z našej strany, nevyžaduje nejaké primerané úsilie – on, dokonalý a svätý Boh rovnako vyžaduje dokonalosť a nikdy nebude akceptovať naše výhovorky.

Ako sme si už povedali, nikto nestojí ďalej od získania večného života ako ten, kto sa neustále snaží ospravedlňovať sám seba. Presne takýto bol postoj Židov, o ktorých sa zmieňoval apoštol Pavol v desiatej kapitole svojho Listu Rímskym. Napísal: *„Lebo vydávam im svedectvo, že horlia za Boha, ale nie podľa správneho poznania. Keďže nepoznajú spravodlivosť Božiu a snažia sa uplatňovať svoju, nepoddali sa spravodlivosti Božej.“* (Rímskym 10:2-3) Rovnako ako zákonník v našom zamyslení sa zdalo, že horlia pre Boha, no nemali správne poznanie. Prečo nemali správne poznanie? Pretože sa radšej snažili ospravedlniť samých seba, než aby sa podriadili Božej spravodlivosti – čo znamená Božiemu spôsobu získania, dosiahnutia spravodlivosti.

Aký je Boží spôsob získania spravodlivosti? Je skrze Ježiša Krista. Ako sme si už vysvetlili, je úplne zbytočné, a najmä arogantné predstavovať si, že dokážeme ospravedlniť samých seba, pretože sme hriešnici. Boh nás ale vyzýva, aby sme sa podriadili jeho spôsobu získania spravodlivosti. Inými slovami, musíme si priznať, že sme bezmocní hriešnici a prosiť Boha, aby nás prijal na základe Kristovej dokonalej spravodlivosti. Keď sa pokoríme takýmto spôsobom, zrieknúc sa akejkolvek dôvery v samých seba a dôverujúc iba samému Ježišovi Kristovi, potom nám bude pripočítaná Spasiteľova spravodlivosť. Boh nás uvidí oblečených v spravodlivosti svojho Syna a na tomto základe nás prijme.

Nuž, priatelia, stále sa snažíte ospravedlniť samých seba? Stále hľadáte výhovorky alebo bagatelizujete svoje hriechy a predstavujete si, že sa môžete stať dostatočne spravodlivými na to, aby ste sa páčili Bohu? Ak si toto myslíte, ste veľmi ďaleko od dosiahnutia spasenia a večného života. Ale ak prestanete dôverovať vlastnej snahe a pokorne sa podriadite Božej spravodlivosti dôverou v Ježiša Krista, dostanete večný život. Ako píše Pavol v 10. kapitole Rímskym: *„Ktokoľvek verí v Neho, nebude zahanbený“* (verš 11) a *„Každý človek totiž, ktorý by vzýval meno Pánovo, bude spasený.“* (verš 13) Dôverujte Kristovi vo všetkom a neustále.